

1980 SONRASI ŞİİR

- 1980 sonrası Türk şiirinde şairlerin genel yaklaşımı “Türk şiirinin bir bütün olduğu, bu şiirin hiçbir ayırım gözetilmeden sahiplenilmesi gerektiği” şeklindedir. Bu doğrultuda 1980 sonrası Türk şiirinde, Türk şiiri bütün olarak yeniden değerlendirilmiştir. Türk şiirine katkıda bulunmuş bütün şairlerin eserlerinin göz ardı edilmemiştir. Geleneksel birikimden yararlanmışlardır.
- 1980 sonrası şiir kuşağının en önemli özelliği tek bir şiir anlayışından değil, çeşitli şiir anlayışlarından söz edilebilmesidir. Bu dönemde ortak bir şiir dili ve sanat anlayışı görülmez.
- “**Çok seslilik**” bu kuşağın belirleyici özelliğidir. Farklı eğilimler aynı anda görülür. **Yeni Garipçi, toplumcu, imgeci, anlatımcı, mitolojik, folklorik, marjinal, mistik/metafizikçi şiir ve gelenek gelenekçi şiir** gibi sanat anlayışları görülür.
- 1980 sonrasında şiir daha çok edebiyat dergileri etrafında şekillenmiş ve gelişmiştir. Bu dergilerden en önemlisi “**Yazko Edebiyat**”tır. Ayrıca **Üç Çiçek, Şiir Atı, Sombahar, Poetika, Fanatik, Broy, Yönelişler** gibi dergilerdir.
- Bu dönemin başlıca şairleri; **Haydar Ergülen, Hüseyin Atlansoy, Lale Müldür, Sunay Akın, Sedat Umran, Seyyit Nezir, Nurullah Genç, Enis Batur, Akgün Akova...**

1- HAYDAR ERGÜLEN (1956 - ...)

- Şiirlerinde çağrışım zenginliği olan sanatçı, imgeci şiirin güçlü temsilcilerindendir. Şiirlerinde yergi yüklü ve kapalı bir anlatımla insani duyarlılıklarından uzaklaşmış insani anlatmıştır.
- Yalnızlık, ölüm, yabancılaşma, hüznün, sevgi, kardeşlik gibi temaları işledi. Modern yaşamın beraberinde getirdiği şehirleşme olgusu, insanı tabiattan kopardığını bazı şiirlerinde dile getirir.
- “**40 Şiir ve Bir**” adlı eseri ile çeşitli ödüller almıştır.
- **Şiirleri:** *Karşılığını Bulamamış Sorular, Hafız ve Semender, Sırat Şiirleri, 40 Şiir ve Bir, Üzgün Kediler Gazeli...*

2- HÜSEYİN ATLANSOY (1962 - ...)

- 1980 kuşağı şairler içerisinde geleneğe yaslanan, mistik/metafizik anlayışı öne çıkaran şiirleriyle yer almıştır.
- Atlansoy şiirlerinde İslami duyarlılığı ön planda tutmuştur.
- İzleyicisi olduğu Sezai Karakoç çizgisinin İkinci Yeni tarzındaki imgeli, kapalı, çok anlamlı okumaya açık şiir dilini eserlerinde kullanmıştır.
- **Şiirleri:** *İntihar İlacı, Balkon Çıkamazında Efendilik Tarihi, Şehir Konuşmaları, İlk Sözler...*

3- SEDAT UMRAN (1926-2013)

- Eşyanın iç dünyasını yansıtarak Türk şiirine büyük bir yenilik getirmiş şairdir. Şiirlerinde herhangi bir ideolojik düşünce barındırmaz.
- Ele aldığı maddeyi, gücünü ve güçsüzlüğünü dile getirmek için kullanmıştır. Nesnelere insan kimliği yükledi. Eşyanın metafizik cephesini şiire sokmaya çalışan şair, “**eşyanın şairi**” olarak anılmıştır.
- **Şiir:** *Meşaleler, Leke, Kara İşıldak*

CUMHURİYET DÖNEMİNDE HALK ŞİİRİ

- Âşık edebiyatının özellikleri bu dönemde de devam etmiştir. Yani sanatçılar; saz eşliğinde çalıp söyleme, sade dil kullanma, halk kültüründen uzaklaşmama, hece ve dörtlük nazım birimini kullanma gibi özellikleri sürdürmüşlerdir.
- Cumhuriyet döneminde halk kültürüne, müziğine ve diline büyük önem verilmiş, yapılan inceleme ve araştırmalarla bunlara bilimsel bir kimlik kazandırılmıştır.
- Halk şiirin genel özelliklerini yansıtır. Usta-çırak ilişkisi devam eder. Dilleri yalın konuşma dilidir.
- Şiirlerin saz ve bağlama eşliğinde söylenmesi geleneği genel olarak devam eder. (Abdurrahim Karakoç hariç)
- Cumhuriyet Dönemi’nde halk şiirinin başlıca temsilcileri **Âşık Veysel, Âşık Feymani, Abdurrahim Karakoç, Şeref Taşlıova, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Mahsuni Şerif, Âşık Reyhanî, Neşet Ertaş, Âşık Şeref Taşlıova** gibi isimlerdir.

1- AŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU (1894 - 1973)

- Sivas’ın Şarkışla ilçesinin Sivrialan köyünde doğmuş ve 7 yaşında çiçek hastalığına yakalandı ve gözleri görme yeteneğini kaybetti.
- **Ahmet Kutsi Tecer** tarafından edebiyatımıza kazandırılır. Halk şiirinin son büyük ustası kabul edilir.
- Âşık Veysel, halkın rahatlıkla anlayabileceği sade bir dil kullanmıştır. Eserlerinde saf Türkçe söyleyişler ve konuşma dili de dikkat çekicidir.
- Şiirlerini dörtlük ve hece ölçüsüyle kaleme almış olup çoğu şiiri bestelenmiştir. Türkülerini bağlama ile söyler.
- Yeni ve güncel konulara şiirlerinde yer veren Âşık Veysel; kaderci dünya görüşü, doğa, toprak ve insan sevgisi, aşk, yurt, ayrılık, yaşam, yalnızlık, gurbet, memleket sevgisi ve birlik gibi temaları ele aldı.
- Şiirleri hem lirik hem de didaktik özellikler içerir.
- “Kara Toprak” “Uzun İnce Bir Yoldayım” “Güzelliğin On Par’etmez” şiirleri oldukça sevilmıştır.
- **Şiirleri:** *Dostlar Beni Hatırlasın, Sazımdan Sesler, Değişler*

2- ABDURRAHİM KARAKOÇ (1932-2012)

- Dedesinden ve babasından dinlediği Yunus Emre, Dadaloğlu gibi usta halk sanatçıların şiirlerinden etkilenmiştir.
- Halk şiiri geleneğini devam ettirmiş, şiirlerini genellikle dörtlük nazım birimiyle kaleme almıştır. Millî ölçümüz olan hece ölçüsünü şiirlerine başarı ile uygulamıştır.
- Cumhuriyet Dönemi halk şairleri içinde saz çalma geleneğine uymaz.
- Sosyal konuları, İslami duyarlılığı, yabancılaşma ve gurbet temalarını işlemiştir. “*Mihriban*” ve “*Vatan Türküsü*” şiirleri ile oldukça ün kazanmıştır.
- **Şiirleri:** *Hasan’a Mektuplar, Kan Yazısı, Vur Emri, Beşinci Mevsim, Akıl Karaya Vurdu, Gerdanlık*

3- NEŞET ERTAŞ (1938-2012)

- Hayatta iken UNESCO tarafından yaşayan insan hazinesi olarak kabul edildi. Devlet sanatçılığı unvanını, özgünlüğünü ve yeteneğini engelleyebileceği gerekçesiyle reddetti.
- **Şiirleri:** *Zahidem, Neredesin Sen, Gönül Dağı, Çiçekdağı*

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK EDEBİYATINDA ROMAN

- 1923'ten Türk romanı, Cumhuriyet düşüncesi etrafında biçimlenmiştir. Cumhuriyet'in ilanından bir yıl önce yayımlanan **Reşat Nuri'nin Çalıkuşu**, **Halide Edip'in Ateşten Gömlek**, **Yakup Kadri'nin Nur Baba**, **Kıralık Konak**, **Peyami Safa'nın Sözde Kızlar** adlı eserleri, **Birinci Dünya Savaşı** ve **Millî Mücadele** yıllarının anılarını aksettirdikleri gibi, değişen sosyal ve siyasal koşulların getirdiği sorunları dikkate sunan birer belge özelliği de taşımışlardır.
- Cumhuriyet Dönemi için öncü, belki kuruculuk görevi üstlenen ve Cumhuriyet'in ilanından önce eser vermeye başlayan **Reşat Nuri Güntekin**, **Halide Edip Adivar**, **Yakup Kadri Karaosmanoğlu** ile **Peyami Safa** gibi isimler Cumhuriyet'ten sonra yazdıkları eserlerinde de ele aldıkları konu, verdikleri mesaj bakımından dönemin romanının da yönünü belirlemiştir.
- Roman türü konu, üslup ve dil bakımından yeni boyutlar kazanmıştır. Cumhuriyet Dönemi romanlarında gerçekçi ve gözleme dayalı anlatım öne çıkmış, insan gerçeği tam manasıyla işlenmiştir.
- Olayların geçtiği çevre genişlemiş, Anadolu ve Anadolu insanı gerçek manada romanlara girmiştir.
- Toplumun her kesiminden yazarlar çıkmıştır.
- Bilinç akışı, iç monolog, pastiş gibi teknikler yoğun olarak kullanılmaya başlanılmıştır.
- Sezgicilik, varoluşçuluk, gerçeküstüçülük, modernizm ve postmodernizm gibi Batı akımları roman türünü etkilemiş ve bu akımların teknik ve anlayışları romanlarımızda görülmeye başlanılmıştır.
- Dönemin bazı romanlarında psikoloji, psikiyatri ve psikanaliz gibi bilim dallarından yararlanılarak düş analizleri yapılır, bireyin iç dünyası çözümlenmeye çalışılır.
- 1910 yılından itibaren millî duyguların ağır basmasıyla ve Türkçülük akımının etkisiyle millî konulara değinen, Anadolu'yu konu edinen romanlar yazılmaya başlanmış ve bu anlayış Millî Edebiyat etkisinde 1930'lara kadar sürmüştür. Bu konuları ele alan yazarlar "**Memleket Edebiyatı**" anlayışıyla romanlarını yazmışlardır.
- Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında roman yazarlarının önemli bir kısmı Birinci Dünya Savaşı ve Millî Mücadele ile ilgili olayları konu edinmişlerdir.
- Millî Edebiyat sanatçılarının da eser vermeye devam ettiği Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında daha çok, gözlemci gerçekçiliğe dayalı romanlar yazılmıştır. Bu dönemde sanatçılar romanlarında Cumhuriyet devrimlerini, yeni kurum ve değerleri ele alan romanlar yazmıştır.
- Millî Edebiyat Dönemi'ndeki konulara ilave olarak Atatürk ilke ve inkılâpları çevresinde oluşan konuların işlenmesine önem verilmiş, Atatürk devrimlerine bağlı olarak ortaya çıkan çağdaş yaşam ele alınmıştır.
- 1930'lardan sonra Türk romanında köylülerin, işçilerin, geçim sıkıntısı çekenlerin yaşamından ve sorunlarından söz edilmeye başlanmıştır. Romanlarda Anadolu coğrafyası ve insanı, köyden kente göçün neden olduğu sorunlar Sadri Ertem, Sabahattin Ali gibi toplumcu-gerçekçi anlayışa bağlı sanatçılar tarafından işlenmiştir. İşçi-işveren ilişkisi, **Sadri Ertem**'le başlamıştır.

- 1940'lardan itibaren II. Dünya Savaşı'nın yıkımları, iki kutuplu bir dünyada kendine yer açma çabaları, sanayileşmenin getirdiği problemler, iç ve dış göç olguları romanlarda işlenmiştir. II. Dünya Savaşı'nın izlerini, gençlik üzerindeki etkisini ve Türkiye dışındaki bazı olayları **Sabahattin Ali "İçimizdeki Şeytan"** adlı romanıyla başarılı bir şekilde aktarmıştır.
- İhmal edilen köy, ideolojik bakış açılarıyla romanlar yazılmıştır. Bunları, Anadolu'dan büyük şehirlere, özellikle İstanbul'a göçün ortaya çıkardığı gecekondu bölgelerinin anlatılması ve işçi romanları takip etmiştir. Romanlarında emek, yoksulluk, sömürülme gibi temaları işleyen **Kemal Tahir**, **Rifat Ilgaz**, **Yaşar Kemal**, **Orhan Kemal**, **Yaşar Kemal**, **Samim Kocagöz**, **Mahmut Makal**, **Dursun Akçam**, **Talip Apaydın**, **Fakir Baykurt** gibi romancılar da toplumcu-gerçekçi bir anlayışla işçilerin, köylülerin ve yoksulların yaşamını ele almıştır. Özellikle toprak kavgaları, tarımın makineleşmesi, köyden kente göç gibi toplumsal konuları romanlarında işlemişlerdir.
- İnsanın gerçekliğini psikolojik yönüyle **anlatan Peyami Safa**, **Ahmet Hamdi Tanpınar**, **Abdülhak Şinasi Hisar** gibi romancılar da bireyin iç dünyasını esas alan romanlar yazmışlardır. Peyami Safa'nın "**Dokuzuncu Hariciye Yokuşu**" gibi psikolojik eserlerde ferde dönüş başlamıştır. Maziye özlemle anış, **Abdülhak Şinasi Hisar**'ın eserlerinde görülür.
- **Mustafa Necati Sepetçioğlu**, **Hüseyin Nihal Atsız**, **Sâmiha Ayverdi**, **Yahya Akengin**, **Emine Işınsoy**, **Sevinç Çokum**, **Bahaeddin Özkışı**, **Münevver Ayaşlı**, **Mustafa Miyasoğlu** gibi romancılarımız ise millî, dinî ve tarihî hassasiyeti ön planda tutarak eserler vermiştir. Tarihî romanlarda yeni bakış açıları doğmuştur. Dinî yaşayışı telkin eden dinî romanlar yazılmıştır.
- Bu dönemde dikkati çeken gelişmelerden biri de modernizm akımıdır. Modernizm, bütün dünyada yankı uyandırmış, bir sanat-edebiyat akımı hâline gelmiştir. "Modernizm", "geleneksel olanı reddetme tavrı"dır. Bu bağlamda modernizmi benimseyen romancılar, geleneksel ve yerleşik roman anlayışını reddederek eser vermişlerdir. 1960'lardan itibaren **Yusuf Atılgan**, **Adalet Ağaoğlu**, **Ferit Edgü**, **Pınar Kür**, **Oğuz Atay**, **Nazlı Eray** gibi sanatçılar modernizmden beslenerek farklı anlatım teknikleri ve postmodernist anlayışla roman yazmışlardır.

MİLLÎ MÜCADELE YILLARINI KONU EDİNER ROMANLARIMIZ:

Mehmet Rauf – Halas

Halide Edip Adivar – Ateşten Gömlek, Vurun Kahpeye

Yakup Kadri Karaosmanoğlu – Yaban, Ankara, Sodom ve Gomora

Kemal Tahir – Yorgun Savaşçı, Esir Şehrin İnsanları

Samim Kocagöz – Kalpaklılar, Doludizgin

Tarık Buğra – Küçük Ağa

Talip Apaydın – Toz Duman İçinde

Peyami Safa – Süngülerin Gölgesinde

Aka Gündüz – Dikmen Yıldızı

Atilla İlhan – Kurtlar Sofrası, Dersaadette Sabah Ezanları

Konu ve Anlayışlarına Göre

- Millî Edebiyat Anlayışını Sürdüren Romanlar
- Millî, Dinî ve Tarihî Duyarlılığı Yansıtan Romanlar
- Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Romanlar
- Toplumsal Gerçekçi Romanlar
- Modernizmi ve Postmodernizmi Esas Alan Romanlar

MİLLÎ EDEBİYAT ANLAYIŞINI SÜRDÜREN ROMANLAR

➤ Millî Edebiyat Dönemi'nde eser veren Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Reşat Nuri Güntekin gibi sanatçılar Cumhuriyet'in ilk yıllarında da aynı sanat çizgisini devam ettirerek Millî Mücadele, Anadolu coğrafyası ve halkıyla ilgili konuları işlemişlerdir.

➤ Cumhuriyet Dönemi'nde sanatçılar bunu devam ettirmiş; özellikle Anadolu'yu gezerek, görerek daha gerçekçi bir şekilde eserlerine yansıtılmışlardır. 1930'lara kadar Millî Edebiyat etkisinde gelişen romanda eskiye karşı yeni değerlerin yüceltilmesi işlenmiştir. Romanlarıyla Anadolu'ya açılan bu yazarlar Millî Edebiyatın devamı niteliğinde "**Memleket Edebiyatı**" anlayışıyla romanlarını kaleme almışlardır.

➤ Romanlarda Birinci Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı ve sonrası Anadolu'daki hayat konu edilmiştir. Cumhuriyet'in ilk yıllarından 1950'li yıllara kadar sanatçılar, roman türünde genellikle I. Dünya Savaşı, Millî Mücadele, Doğu-Batı çatışması ve yanlış Batılılaşma, halk-aydın ilişkisi, Atatürk ilke ve inkılâpları, savaş sonrası ahlak bozuklukları, batıl inançlar, Anadolu insanının yaşam tarzı, toplumsal ve kültürel farklılıklar gibi konuları işlemişlerdir. Bazı romanlarda Osmanlı'nın son dönemleri ve Cumhuriyet'in ilk yılları ele alınmıştır.

➤ Toplumsal faydayı esas alan eserler yazılmıştır. Realist roman anlayışında eserler verilmiştir.

➤ *Reşat Nuri Güntekin, Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Mithat Cemal Kuntay, Refik Halit Karay ve Aka Gündüz* bu anlayıştaki romanlarıyla öne çıkan yazarlardır.

1- YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU (1889 - 1974)

• Anadolu'yu ve Millî Mücadele'yi romanlarına yansıtmıştır. Yakın tarihimizin Tanzimat'tan bu yana yaşanan olaylarını, bunların toplum hayatında yarattığı değişim ve bunalımları, kuşaklar üzerindeki etkilerini gerçekçilik akımına bağlı kalarak işlemiştir. Romanlarında Türk milletinin Tanzimat, Meşrutiyet, Balkan Savaşı, I. Dünya Savaşı, Milli Mücadele ve Cumhuriyet'in 1950'lere kadar geçen yıllarındaki siyasi, sosyal serüvenini anlattı. Romanlarında genellikle bir tezi savundu.

• **Roman:** *Nur Baba, Kiralık Konak, Yaban, Sodom ve Gomora, Hüküm Gecesi, Ankara, Panorama I-II, Bir Sürgün, Hep O Şarkı*

• "**Kiralık Konak**" romanında Tanzimat'tan I. Dünya Savaşı'na kadar olan dönemdeki kuşak çatışmaları ve aile kurumunun yozlaşmasını ele alır. Naim Efendi konağı çöken Osmanlı'yı temsil eder. Seniha, Batı hayranı ve kendi kültürüne yüz çevirmiş bir tiptir. Hakkı Celis ise onu sevmesine rağmen onun fikirlerini paylaşmaz ve vatan için Çanakkale'de savaşarak şehit olur. Bir nesil romanı olup, üç neslin öyküsü anlatıldığı eserde, Tanzimat'tan başlanarak kuşaklar arasındaki çatışmalar verilir ve bir çöküş sergilenir.

• "**Yaban**" romanı Yakup Kadri'nin Anadolu'ya açılışının ürünüdür. Türk edebiyatında aydın-halk arasındaki uçurumu ele alır. Ahmet Celal, romanın başkişisidir.

• "**Hep O Şarkı**" romanında diğer romanlarında defterini kapattığı saraya yakın, eski İstanbullu üst zümrenin hayatını anlatır. Roman; Abdülmecit, Abdülaziz, V. Murat ve Abdülhamit'in hükümdarlık zamanlarında geçer. Münire, kendi hayatını anlattığı bir kitap yazmaktadır ve aslında bu kitap "Hep O Şarkı"dır.

2- REŞAT NURİ GÜNTEKİN (1889-1956):

• Yurt gerçeklerini ve Anadolu insanını gerçekçi bir anlatımla romanlarında ele almıştır. Kadın ve erkek tipleriyle devrin okuyucusuna Anadolu coğrafyasının ve insanının manzaralarını sunar. Kahramanları genelde tek yönlüdür.

• **Roman:** *Çalikuşu, Dudaktan Kalbe, Acımak, Damga, Yaprak Dökümü, Bir Kadın Düşmanı, Yeşil Gece, Kan Davası, Kavak Yelleri...*

• "**Çalikuşu**" İstiklal Savaşı yıllarında Anadolu'da öğretmenlik yapan Feride'nin günlüğü ya da hatıra defteridir. Anadolu'da görev yapan İstanbullu öğretmenin romantik hikayesi anlatılır. Eserde Feride'nin Kâmrân'a karşı ferdi bir aşk yenilgisi varsa da idealist öğretmen tiplmesi çizilir. Roman, önce "**İstanbul Kızı**" adlı dört perdelik oyun olarak yazılmıştır.

• "**Yaprak Dökümü**" Batılı yaşam tarzının Türk toplumu üzerindeki etkisi ve bunun sonucunda oluşan kuşak çatışması ele alınmıştır. Tüketim ve lükse tutkunluğun aile kurumu üzerindeki olumsuzlukları, sosyal ve kültürel yaklaşımlarla verilmiştir. Ali Rıza Bey ve ailesi romanın başkahramanlarıdır. Aile bir yaprak gibi dağılır.

3- HALİDE EDİP ADIVAR (1882-1964):

• İlk romanlarında kadın psikolojisini anlatmış ve aşk konularını işlemiştir. Bu romanlarının kahramanları genellikle Batılı bir anlayışla idealize edilmiş, güçlü ve kültürlü kadınlardır. Milli Edebiyat akımının tanınmış ilk kadın romancısı olmuştur.

• **Roman:** *Seviye Talip, Handan, Yeni Turan, Ateşten Gömlek, Vurun Kahpeye, Sinekli Bakkal, Tatarcık, Sonsuz Panayır...*

• "**Ateşten Gömlek**" edebiyatımızda Kurtuluş Savaşı üzerine yazılan ilk romandır. Eser, Ayşe kimliği beyinde yer etmiş Peyami'nin ölmeden önce yazdığı hatıra defteri üzerine kurgulanmıştır. Ayşe varlıkla yokluk arasında bir destan kahramanıdır. İstiklal Savaşı'nda bir destan olur.

• "**Vurun Kahpe**"ye romanında Aliye İstanbul'dan Anadolu'ya gelmiş idealist bir öğretmendir. Romanda bir öğretmenin yurdunu kurtarmak için hayatını vermesi anlatılır.

• "**Sinekli Bakkal**" romanı, ilk olarak "Soytarı ve Kızı" adıyla İngilizcesi yayımlanmış Türkçesi bir yıl sonra basılmıştır. Eser, bir töre romanıdır. Roman, II. Abdülhamit döneminde bir İstanbul mahallesindeki yaşayışı, töre ve gelenekleri, dedikoducu kadınları, külhanbeylerini, karagözcüsünü, Abdülhamit'in zaptiye nazırına kadar her kattan insanı, anlatır.

4- MİTHAT CEMAL KUNTAY (1885-1956)

- Millî Edebiyat Akımının ilkelerini benimsedi ve aruzu ustaca kullanarak ulusal duyguları ön plana çıkardı.
- **“Türkün Şehnamesinden”** adlı eseri şiir türündedir.
- Üç İstanbul" romanında da canlandırdığı Mehmet Akif'le tanışması, sanatı ve düşünceleri üzerinde etkili oldu.
- Yazdığı vatanseverlik şiirleri onu Türk edebiyatının en tanınmış hamaset şairlerinden birisi yaptı. **“On Beş Yılı Karşılarken”** adlı şiirindeki **“Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır / Toprak, eğer uğruna ölen varsa vatandır.”** dizeleri dikkat çekicidir.
- Osmanlı'nın yıkılış dönemini konu edinen, **“Üç İstanbul”** adlı tek romanı ile ünlendi.
- **“Üç İstanbul”** romanında II. Abdülhamit, II. Meşrutiyet (İttihatçiler) ve Mütareke yıllarının İstanbul'unu İttihat ve Terakkî'nin içinden bir bakış açısıyla anlatan dokümanter bir romandır. İstanbul'un üç kötü dönemi, çürüten yozlaşan İstanbul ve bu İstanbul'un çürümüş yozlaşmış insanları okuyucuya yansıtılır.

MİLLÎ, DİNÎ VE TARİHÎ DUYARLILIĞI YANSITAN ROMANLAR

- Bu romanların bazıları Millî Edebiyat anlayışını sürdüren roman tarzında bazıları da gelenekçi roman niteliğindedir.
- Gelenekçi roman, toplumun kültür değerlerine ilişkin farkındalık oluşturmaya yöneliktir. Dinden, tarihten ve yaşama tarzından gelen ritüeller bunlar arasındadır. Bu tür romanlarda inî ve millî karakterli geleneklerden söz edilebilir.
- Gelenekçi romanlar, millî ve İslami duyarlıktan beslenir. Gelenekçi romanlar, millî, İslami, tarihî roman gibi nitelikle karşıma çıkabildiği gibi bazen millî-tarihî, bazen İslami-tarihî, bazen de millî-İslami-tarihî nitelikte örnekler olarak okuyucuya sunulur.
- **Safiye Erol, Hüseyin Nihal Atsız, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Sâmiha Ayverdi, Yahya Akengin, Emine Işınso, Sevinç Çokum, Bahaeddin Özkişi, Münevver Ayaşlı, Mustafa Miyasoğlu** gibi romancılarımız ise millî, dinî ve tarihî hassasiyeti ön planda tutarak eserler vermiştir.

1- SAFİYE EROL (1900-1964)

“Ciğerdelen” romanında Batının maddi gelişmişliğiyle Doğu'nun, daha doğrusu Türk milletinin yükseliş felsefesini oluşturan tasavvufî hayatı bir araya getirmeye çalışır. Tarih sevgisi, dinî-tasavvufî duygularla kaynaşır.

2- HÜSEYİN NİHAL ATSIZ (1905-1975)

- **“Orhun”** ile **“Ötüken”** dergilerini çıkardı.
- **Bozkurtların Ölümü** ve **Bozkurtlar Diriliyor** romanlarında Türk milletinin cesur, bilgili, fedakâr ve kahraman idarecilere sahip olduğu zamanlar büyük işler başardığını, en zor şartlarda bile istiklal düşüncesinden vazgeçmediğini vurgular. Bu bir tür karakter tespitidir.
- **Romanları:** *Dalkavuklar Gecesi, Bozkurtların Ölümü, Bozkurtlar Diriliyor, Deli Kurt, Z Vitamini, Ruh Adam*

3- MUSTAFA NECATİ SEPETÇİOĞLU (1932 – 2006)

- Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun romanları Türk tarihini, başlangıcından 1915 Çanakkale savaşlarına kadar getirir.
- **“Çağımızın Dede Korkut'u”** olarak anılır. Selçuklularla başlattığı tarihî roman çizgisini Osmanlılar'la sürdürür ve 20. yüzyıla dek getirir.
- Roman türündeki eserleri: **Anahtar, Kapı, Konak, Çatı, Üçler-Yediler-Kırklar, Bu Atlı Geçide Gider, Gece Vaktinde Gündönümü - İstanbul'un Fethi-; Geçitteki Ülke - Ve Çanakkale/Geldiler, Ve Çanakkale/Gördüler, Ve Çanakkale/Döndüler, Kutsal Mahpus, Sabır Ağacı...**

4- SEVİNÇ ÇOKUM (1943 – ...)

- Hisarcılar akımının temsilcilerindendir.
- **Zor, Bizim Diyar, Hilâl Görününce, Deli Zamanlar, Gece Rüzgârları, Tren Buradan Geçmiyor** gibi romanlarıyla da geleneğe yaslanan bir tavır sergiler.

TOPLUMCU - GERÇEKÇİ ESERLER:

- 1930'larda **Sadri Ertem, Reşat Enis, Sabahattin Ali**'lerle başlayan sosyalist gerçekçi roman, **Orhan Kemal, Kemal Tahir, Yaşar Kemal, Fakir Baykurt**'larla devam eder.
- Anadolu köy ve kasabalarının sorunlarını anlatan toplumcu-gerçekçi roman ve hikaye 1930'ların sonunda **Kemal Bilbaşar** ve **Samim Kocagöz** gibi yazarlarla alanını genişletmiştir.
- 1950'den sonra köy enstitüsü çıkışlı yazarlarla yaygınlaşan "**köy romanı**" bu dönemden sonra sosyalist düşüncenin etkisiyle ideolojik bir yön kazanır. **Mahmut Makal**'ın köy notları şeklinde yazılan "**Bizim Köy**" adlı romanı ile köy hayatına ilgi daha da artmıştır.
- Yazarlar özellikle köylerdeki toprak kavgaları, ağa-köylü, zengin-fakir, güçlü-güçsüz, öğretmen-imam çatışması, köyden kente göç ve sonuçları, dar gelirlinin ve işçi sorunları ile geçim mücadelesi gibi konuları işlemişlerdir.
- Yazarlar, okuyucuyu kendi düşünceleri doğrultusunda yönlendirmek isterler. Siyasi ideolojiler ön plandadır.
- Sanat eseri, belli görüşleri ifade etmek için araç olarak kullanılır. Tezli roman örnekleri verilmiştir.
- Realizm ve natüralizm akımlarının etkisinde kalan bu yazarlar yapıtlarını konuşma diliyle yazmış, kahramanlarını bölgesel ağızlarına göre konuşturmuş, güçlü tasvirler yapmışlardır.
- Bu anlayışta yazan önemli yazarlar: **Sabahattin Ali, Sadri Ertem, Samim Kocagöz, Kemal Bilbaşar, Orhan Kemal, Kemal Tahir, Yaşar Kemal, Fakir Baykurt, Aziz Nesin, Rifat Ilgaz, Mahmut Makal, Necati Cumalı, Tahsin Yücel, Oktay Akbal, Abbas Sayar, Talip Apaydın, Vedat Türkalı, Dursun Akçam, Tarık Dursun Kakinç, Muzaffer İzgü.**

YAŞAR KEMAL

- Romanlarında yer olarak Çukurova, Toroslar ve Anadolu'nun kırsal yörelerini seçmiştir. Buradaki insanların acı yaşamını, ezilişini, sömürülüşünü, kan davasını, ağalık ve toprak sorunlarını işlemiştir.
- **Roman:** *İnce Memed, Teneke, Yer Demir Gök Bakır, Ölmez Otu, Çakırcalı Efe, Yılanı Öldürseler, Demirciler Çarşısı Cinayeti, Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana, Ağrı Dağı Efsanesi...*
- "**İnce Memed**" Yaşar Kemal'in başyapıtı olarak değerlendirilen eser, yazarın ilk romanıdır. Çukurova köylüsünün ağalığa karşı mücadelesini anlatır.
- "**Teneke**" Çukurova'da bir kaymakamın yaşamını ve mücadelesini konu alır. Ana problem, yerleşim yerine yakın yerlerde çeltik ekmek isteyen ağalarla, buna karşı çıkan kişiler arasında yaşanır.

SAMİM KOCAGÖZ

Kalpakkıllar ve **Doludizgin** romanlarında Kurtuluş Savaşı'nı işler.

KEMAL TAHİR (1910-1973)

- Köy edebiyatının en ünlü romancısıdır. Köyü ve köy gerçeğini bilimsel yöntemle dile getirir. Konularını Anadolu'dan, köy hayatından, Kurtuluş Savaşı yıllarından, Cumhuriyet'in ilk yıllarından, Osmanlı tarihinden seçerek töre romancısı özelliği göstermiştir. "**Devlet Ana**"da kuruluş aşamasındaki Osmanlı toplumu ve yönetim şeklini işlemiştir.
- **Roman:** *Sağirdere, Kör Duman, Esir Şehrin İnsanları, Rahmet Yolları Kesti, Köyün Kamburu, Yorgun Savaşçı, Devlet Ana, Kurt Kanunu, Yol Ayrımı, Esir Şehrin Mahpusu...*

ORHAN KEMAL (1914-1970)

- Asıl adı Mehmet Raşit Ögütçü'dür.
- Çukurovalı emekçileri, kırsal yöre insanının töresel sıkıntılarını, İstanbul'a gelmesiyle kenar semtlerin acılarını, yoksul çocukları, ekmek kavgası veren küçük çocukları ve işçi ailelerini kısa, çarpıcı, etkileyici bir dille anlatır.
- **Türk romanında işçiyi, bütün çevresiyle en geniş manada eserlerine alan romancı Orhan Kemal'dir.**
- **Romanları:** *Grev, Önce Ekmek, Murtaza, Bereketli Topraklar Üzerinde, Hanımın Çiftliği, Gurbet Kuşları, Cemile...*
- "**Bereketli Topraklar Üzerinde**", ekmeğini Çukurova'da aramak zorunda kalan üç köylü arkadaşın (İflahsızın Yusuf, Köse Hasan ve Pehlivan Ali) hikâyesidir. Romanı oluşturan malzemeyi de bir lokma ekmek için çok kötü şartlarda çalışmak zorunda kalan bu insanlardan derlemiştir.
- "**Murtaza**" Başkahraman Murtaza Yunanistan'dan mübadeleyle Çukurova'ya gelmiş bir muhacirdir. Kolağası Hasan dayısı gibi asker olup savaşarak şehit olmak en büyük isteğidir. Yazar bir fabrikada gece kontrolörü olan, görevini her şeyin üstünde tutan, saf bir adam çevresinde gelişen olayları toplumcu gerçekçiliğe bağlı kalarak yansıtmıştır.

SABAHATTİN ALİ

- Toplumsal Gerçekçi romanın öncülerindendir. Eserlerinde aşk teması etrafında güçlü-güçsüz, ezen-ezilen çatışmasını anlatarak okuru bilinçlendirmeye çalışmıştır.
- **Roman:** *Kuyucaklı Yusuf, İçimizdeki Şeytan, Kürk Mantolu Madonna*

SADRI ERTEM

- Sadri Ertem'in Anadolu insanın gerçeğini, toplumsal değişimle anlatan öykü ve romanları, toplumcu edebiyatımızın ilk örnekleridir. Atatürk ilkelerini toplumculukla bağdaştırmaya çalışmıştır. Edebiyatın işlevinin emekçi kitlelerin bilinçlendirilmesi olduğunu savundu. Sanayinin köylü üzerindeki olumsuz etkisini, ağa - tüccar sömürsünü, fabrika-işçi ilişkisini, bürokrasinin halk üzerindeki etkisini anlatmıştır.
- **Roman:** *Çıkrıklar Durunca, Düşkünler, Yol Arkadaşları*

KEMAL BİLBAŞAR (1910-1983)

- Doğu Anadolu'daki feodal toplum yapısına ışık tuttu. Konusu Doğu Anadolu'da geçen **Cemo** ve **Memo** romanlarında ağa-devlet-köylü üçlüsü arasındaki olayları ele alır.

TALİP APAYDIN

- Köy gözlemlerini notlar halinde kaleme almıştır. Bu kitaplarda köy daima sefil ve sömürülmüştür. Köylü cahildir, hurafelere inanır. Müspet hiçbir davranışları yoktur. Bu toplumda tek iyi insan köy öğretmenidir. İlk romanı "**Sarı Traktör**" ile tarımda makineleşme konusuna bir umut olarak yaklaştı ve köy atmosferini başarıyla yansıttı. "**Vatan Dediler**" "**Toz Duman İçinde**" romanlarında milli mücadeleyi işler.

FAKİR BAYKURT

- Köy Enstitüsü çıkışlı bir yazardır. Romanlarında Türkiye'deki köylü yaşamını halkçı ve devrimci bir bakış açısıyla ele aldı. Eserlerinde okurları aydınlatmayı ve daha ileriye taşımayı görev edindi. Köylünün bilinci ve bilinçaltındaki istekleri, tepkilerini ve çelişkilerini yansıttı. Özellikle Orta Anadolu bölgesini konu edinmiştir. "**Tırpan**" ve "**Kaplumbağalar**" romanlarında imgesel öğelerden faydalanır. **Yılanların Öcü**, **Irzcan'ın Dirliği**, **Onuncu Köy** diğer önemli romanlarıdır.

AZİZ NESİN

- Türk **gülmece** edebiyatının en usta yazarıdır. Bu nedenle çağımızın Nasrettin Hoca'sı kabul edilir. Yalın bir dille toplumdaki aksayan yönleri, abartılı tiplerle ironik bir şekilde anlatan roman, hikaye ve oyunları ile tanınır.
- **Roman:** *Kadın Olan Erkek, Gol Kralı Sait Hopsait, Zübük, Şimdiki Çocuklar Harika, Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz...*

RIFAT ILGAZ

- "**Adembaba**" adlı mizah dergisini çıkardı. Özellikle **Hababam Sınıfı** romanıyla tanındı. Köyden kente göçten, işçinin durumuna, yoksullara kadar toplumsal gerçekleri irdeler.
- **Romanları:** *Hababam Sınıfı, Pijamalılar, Bizim Koğuş, Karartma Geceleri, Apartıman Çocukları...*

NECATİ CUMALI

- Daha çok Ege Bölgesi'ndeki kırsal kesimi anlattı. Özellikle "Tütün Üçlemesi" olarak nitelendirilen "**Tütün Zamanı**", "**Yağmurlar ve Topraklar**" ve "**Acı Tütün**" romanları, Batı Anadolu köylüsünün yaşantısına bir ayna tutmuştur.
- "**Susuz Yaz**" adlı öyküsü ve "**Boş Beşik**" adlı tiyatrosu sinemaya uyarlanmıştır.

BİREYİN İÇ DÜNYASINI ESAS ALAN ESERLER:

- Toplumcu gerçekçilerden farklı olarak insan gerçekliğini toplumsal yönüyle değil; psikolojik yönüyle anlatma gayreti içine girmişlerdir. Olaylardan ve insanlardan hareketle bireyin iç dünyasını anlatmışlardır.
- Modern hayatın insan üzerindeki etkilerini tespit edebilmek için psikoloji, psikiyatri, psikoanalitik (psikoanaliz) gibi bilimlerden ve dolayısıyla Freud'un görüşlerinden faydalanmışlardır. Bireyin iç sıkıntıları, bilinçaltı, bireyin toplumla çatışması ve hesaplaşması, bunalım, tedirginlik, yabancılaşma, yalnızlık, bireysel sorgulamalar ve evrenin düzeni gibi konuları işlemişlerdir.
- Olay örgüsüne bağlı merak unsuru ikinci planda kalmış bireyin ruh hali ve iç çatışmaları gerçekçi psikolojik tasvirlerle verilmiştir. Bireyin iç dünyasını esas alan eserlerde mekân, olay ve zaman unsurları birey üzerinde etkilidir.
- Bu gruptaki yazarlar eserlerinde özellikle iç konuşma, bilinç akımı gibi teknikleri kullanırlar. Bireyin iç dünyasını anlatmak için düş analizine yönelmişler ve rüyaları çözümlenmeye çalışmışlardır. Ayrıca bilinç akışı yöntemiyle bireylerin zihninden geçirdiklerini, çağrışımları sınır koymadan ortaya koymaya çalışmışlardır.
- Ruh çözümlemelerine (ruh tahlili) önem vermişlerdir.
- Çağrışımlara açık sanatsal, şiirsel bir anlatımla yazmışlardır.
- **Başlıca temsilcileri:** **Abdülhak Şinasi Hisar, Ahmet Hamdi Tanpınar, Peyami Safa, Mustafa Kutlu, Tarık Buğra, Samiha Ayverdi, Kemalettin Tuğcu...**

PEYAMİ SAFA (1899-1961)

- Psikolojik romanlarıyla tanınır.
- Çıkardığı "**Yirminci Asır**" adlı gazetede "**Asrın Hikâyeleri**" ile dikkat çekti. "**Server Bedi**" takma adını kullandı. Bu isimle kaleme aldığı "**Cingöz Recai**" isimli polisiye dizi romanları büyük ilgi gördü.
- Romanlarında **Doğu-Batı** sorunlarını romanlarında somutlaştırarak işlemiştir.
- **Roman:** *Sözde Kızlar, Süngülerin Gölgesinde, Dokuzuncu Hariciye Koğuşu, Fatih-Harbiye, Bir Tereddüdün Romanı, Matmazel Noralya'nın Koltuğu, Yalnızız, Biz İnsanlar...*
- "**Dokuzuncu Hariciye Koğuşu**" romanı, genç bir hastanın psikolojisini yansıtan kendi hayatından izler taşıyan otobiyografik bir romandır. Romanın başkışisi ve anlatıcısı olan "**Hasta Çocuk**"un isminden romanda bahsedilmez.
- "**Fatih-Harbiye**" romanı Doğu-Batı Çatışması temasını ele alır. Neriman'ın kendi kültürüyle Batı kültürü arasındaki kayboluşu ve doğru yolu buluşu anlatılır.

ABDÜLHAK ŞINASI HİSAR (1888-1963)

- Romanlarında Rumelihisarı, Büyükada, Çamlıca üçgeninde varlıklı, gününü gün eden, sorunsuz insanların yaşamını işler.
- Geçmiş özellikle çocukluk anılarını yazan sanatçı aristokrat bir ailedir. Boğaziçi yalılarında geçen hayatı, Osmanlı soylu ailelerinin değer yargılarını işler. Geçmiş zamanı işleyişi ona özel bir üslup kazandırdı.
- **Romanları:** *Fahim Bey ve Biz, Çamlıca'daki Eniştemiz, Ali Nizami Bey'in Alafrangalığı ve Şeyhliği*

AHMET HAMDİ TANPINAR

- İlk romanı "**Mahur Beste**" olup "**Huzur**" romanı hem bir aşk hem de Tanpınar'ın İstanbul'a olan derin sevgisinin romanıdır. Romanda, **Mümtaz** ile **Nuran**'ın aşkı çerçevesinde Doğu ile Batı, eski ile yeni, geçmişin değerleriyle var olan değerler, aşk ile toplumsal sorumluluk arasındaki çatışmayı ve bu çatışmanın doğurduğu bireysel bunalımları irdeler.
- **Roman:** *Mahur Beste, Huzur, Sahnenin Dışındakiler, Saatleri Ayarlama Enstitüsü*

TARIK BUĞRA

- Gelenekçi romanın ilk nitelikli örneklerini ortaya koydu. **Küçük Ağa, İbiş'in Rüyası, Firavun İmanı, Dönemeçte, Gençliğim Eyvah, Yağmur Beklerken, Osmancık** gibi romanlarıyla Türk toplumunun geleneksel değerlerine bağlı bir yazar kimliği sergiler.

MODERNİZMİ ESAS ALAN ROMANLAR

- XIX. yüzyılda Batı'da Aydınlanma Dönemi'yle gelişen, pozitivizmle her alanda ilerleme olmuştur. Bu durum hayata ilişkin iyimser bir bakış geliştirmesini sağlamıştır. Ancak XX. yüzyılda ortaya çıkan kuantum fiziğinin getirdiği bulgular, Heisenberg'in (Hayzınberg) Belirsizlik Kuramı ve Einstein'ın (Aynştayn) Görecelik Kuramı gibi bilim alanındaki bazı gelişmeler, insanoğlunun gerçek algısının parçalanması ve belirsizleşmesi sonucunu doğurmuştur. Bu yeni duruma göre gerçek; göreceli, parçalı bir olasılıktan başka bir şey değildir.
- İnsanın kavrayamadığı karmaşıklıkta yeni teknolojik ürünlerin ortaya çıkması, insanoğlunun kendi ürettiği bu ürünler karşısında yabancılaşmasına, kendisini zayıf ve değersiz hissetmesine neden olmuştur.
- Bütün bu olgulardan başka I. Dünya Savaşı'nın getirdiği yıkım ve felaketler insanın hayata karşı iyimserliğini, inancını temelden sarsmıştır.
- **Modernizm**, geleneksel olanı yeni olana tabi kılma tavrı, yerleşik ve alışılmış olanı yeni ortaya çıkana uydurma eğilimidir. Başka bir deyişle bilimsel, siyasal, kültürel gelişmelere ve sanayi devrimiyle birlikte hareketlenen büyük toplumsal değişime eşlik eden zihniyetin tamamı için kullanılan bir terimdir. Modernizm "şimdi, yeni başlayan" demektir. Modernizmde geçmişe karşı şimdiki zaman yüceltilmiştir. Modernizmle birlikte özellikle gerçeklerin görüldükleri gibi olmadığı, yerleşik kurallara ve toplumun bayağılığına isyan düşüncesi ağırlık kazanmıştır.
- **Modernist roman**; bu yeni olgu ve gelişmelere koşut olarak parçalanmış gerçeklik karşısında kuşkucu ve tedirgin olan, iç dünyasına çekilen, yabancılaşan, toplumla çatışan, karamsar, bunalımlı, huzursuz, toplumla çatılan zayıf bireyi konu edinmiştir. Bireyin iç dünyasını ayrıntılarıyla ortaya koyar.
- Modernist romanlarda, geleneksel anlatım ve yapı reddedilmiştir. Bu roman anlayışında kronolojik zamanda geriye dönüşler yapılmış, geleneksel anlatım ve yapıdan uzaklaşmış, olay örgüsü ve mekan önemini kaybetmiştir.
- Modernist romancılar, daha çok şiirsel söyleyişten, çağrışımlardan, mitlerden, alegorik anlatımdan yararlanmışlar; iç çözümleme, iç konuşma, bilinç akışı, geriye dönüş gibi anlatım tekniklerine başvurmuşlardır.
- Toplumdaki değer çatışmaları, bireyin bunalımları, bireyin toplumla çatışmaları, karmaşık ruh hâli, bireyin hayatının huzursuzluğu, yerleşik değerlere isyan, şiire özgü söyleyişlerden de yararlanılarak çağrışımlara açık bir şekilde sembollerle anlatılır.
- Modernist yazarların "**varoluşçuluk**"tan etkilendiği görülür. Burjuva toplumuna karşı isyancı yaklaşımı destekleyen varoluşçuluk, eserlerde özellikle küçük burjuva aydınının ruhsal bunalımlarının işlenmesine neden olmuştur. Modernist edebiyat bu yüzden "**bunalım edebiyatı**" olarak adlandırılır.
- Modernist romanın Batı edebiyatındaki temsilcileri; James Joyce (Ceymis Coys), Franz Kafka (Franz Kafka), Virginia Woolf (Vircinya Volf), Marcel Proust (Marsel Prost), Robert Musil (Robert Muziil), William Faulkner (Vilyım Folknır) gibi yazarlardır.
- Türk edebiyatında ise **Yusuf Atılgan, Oğuz Atay, Canan Tan, Ferit Edgü, Adalet Ağaoğlu, Orhan Pamuk, Haldun Taner, Bilge Karasu, Nezihe Meriç, Adalet Ağaoğlu, Rasim Özdenören, Fûruzan Mehmet Eroğlu** gibi yazarlar modernizmin etkilerini yansıtan eserler vermişlerdir.

ADALET AĞAOĞLU

- Eserlerinde toplumun çalkantılı dönemlerini ve bu dönemlerin bireyler üzerindeki etkilerini irdeledi.
- **Roman:** *Ölmeye Yatmak, Fikrimin İnce Gülü, Bir Düşün Gecesi, Ruh Üşümesi...*

FÜRÜZAN

- İlk romanlarında düşmüş kadınlar, kötü yola sürüklenen küçük kızların, çöküş sürecindeki burjuva ailelerin, yeni yaşama koşullarından bunalan, yurt özlemi çeken göçmenlerin, yoksulluk içinde yaşama savaşı veren, tek silahları sevgi olan yalnız kalmış kadınların, çocukların dramlarına sevecen bir bakışla eğildi. Almanya incelemelerinden sonra da göçmen ve gurbetçi işçi soranları üzerinde durdu.
- **Roman:** *47'liler, Berlin'in Nar Çiçeği*

AYŞE KULİN

- **"Adı Aylın"** adlı biyografik romanı ile yılın yazarı seçildi.
- **"Köprü"** isimli romanı ile Doğu illerimizde yaşanan dramın kökenleri ve Cumhuriyet tarihi içindeki nedenlerini ele aldı.
- **Roman:** *Adı: Aylın, Sevdalinka, Füreya, Köprü, Nefes Nefese, Gece Sesleri, Bir Gün, Veda...*

PINAR KÜR

- Toplumsal sorunları ve bu sorunlar içinde temel bir yer tutan kadınların bireysel dertlerini anlatır. Zamandan ve mekândan şikâyet eden kişilerin iç dünyalarındaki huzursuzlukları, birtakım açmazları, yalnızlıkları birey-toplum değerleri uyumsuzluğunda ele alır.
- **Roman:** *Yarın Yarın, Küçük Oyuncu, Asılacak Kadın, Bitmeyen Aşk, Bir Cinayet Romanı, Sonuncu Bahar*

ELİF ŞAFAK

- İlk romanı **"Pinhan"** olup 2000 yılında Türkiye Yazarlar Birliği Ödülü'nü kazanan **Mahrem** romanı ile geniş okur kesimi tarafından tanındı. **Bit Palas, İskender, Şemspare, Ustam ve Ben** diğer önemli romanlarıdır.

POSTMODERNİZM AKIMI

- Sorgulanmadan, herkes tarafından kabul edilmesi gereken evrensel değerler olduğu görüşünü reddederek ortaya çıkar. Postmodernizmde gerçeklik unsurundan çok kurmaca ön plandadır. Yazar, bir topluluk üyesi olmaya karşıdır; kendi bireyselliğini egemen kılmaya yönelir.
- Bu tür romanda son genellikle belirsizdir. Alışıl gelmiş sonlar bulunmaz. Tek bir konu, tek bir bakış açısından verilmez; çok yönlü, çok kültürlü, değişik bakış açılı romanlar yazılır.
- Postmodern yazara göre hayat bir oyundur. Yaşamı kurmacaya dönüştüren roman da oyun içinde oyundur.
- Gerçek yaşamda karşılaşılan kişilerle hayal dünyasının kişileri, masal kişileri, çizgi film kahramanları birlikte verilebilir.
- **Oğuz Atay, Orhan Pamuk, Yusuf Atılgan, Adalet Ağaoğlu, Latife Tekin, Bilge Karasu, Nedim Gürsel** "postmodern (modernötesi) roman yazan romancılarımız arasında yer alır.

YUSUF ATILGAN (1921-1989)

- Psikolojik yabancılaşma ve yalnızlık temasını başarıyla işleyen bir yazar olarak tanındı. Modern anlatım tekniklerini, bilinçaltı ve psikanalitik öğeleri başarıyla kullanmış; varoluşçu felsefeden etkilenmiştir.
- **Anayurt Otel'i**nde Cebercet adlı kişinin ruhsal durumlarını anlatır. **Aylak Adam**, diğer önemli romanıdır.

BİLGE KARASU

- Romanlarında uyanıklık hâli yerine rüya hâli daha ön plandadır. Mitolojiye, masallara, tarihsel dönemlere, efsanelere ve fanteziye fazlasıyla yer verir.
- **"Gece"** adlı romanıyla 10 yılda bir verilen **"Pegasus Ödülü"**nü kazanan tek Türk Yazar'dır.

OĞUZ ATAY (1934-1977)

- Özellikle romanlarının içine oyun masal gibi türleri ekleyerek yeni bir roman tarzı geliştirdi. Genel olarak, aydın bireyin sorunlarına eğilmiş, egemen burjuva zihniyeti karşısında bireyin bunalımlarını ve başkaldırısını dile getirmiştir.
- Edebiyatımızdaki ilk postmodern roman **"Tutunamayanlar"**da küçük burjuva dünyasına ironiyle yaklaştı.
- **Roman:** *Tutunamayanlar, Tehlikeli Oyunlar, Bir Bilim Adamının Romanı*

ORHAN PAMUK

- Post-modern anlayışla romanlarını kaleme aldı. Doğu – Batı sorunlarını felsefi ve kültürel bir açıdan ele almıştır.
- 2006'da romanlarıyla Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan ilk Türk yazarı olarak tarihe geçti.
- Simgesel değerlerle yüklü **Kara Kitap**, çağdaş Türk edebiyatının en fazla tartışılan romanlardan biri oldu.
- **Roman:** *Cevdet Bey ve Oğulları, Sessiz Ev, Beyaz Kale, Kara Kitap, Yeni Hayat, Benim Adım Kırmızı, Kar*

NAZLI ERAY

- Fantastik-gerçekçi hikâyeleriyle tanınmıştır. Postmodern bir yazardır. Gerçekle gerçeküstü arasında köprüler kuran, masalsı öğelerle beslenen öyküler yazmıştır.
- Toplumsal ve bireysel gerçeklerin yarattığı bunalımları aşmak için, yaşantısını, çocukluk dünyasının düş ve fantezi olanaklarına bağlayarak şaşırtıcı bir etki uyandırır.
- **Roman:** *Pasifik Günleri, Ay Falcısı, Yıldızlar Mektuplar Yazar, Uyku İstasyonu, Örümceğim Kitabı, Elyazması Rüyalara, Ayışığı Sofrası, Aşkı Giyinen Adam, Sis Kelebekleri..*

LATİFE TEKİN

- Anadolu'daki köy yaşamı ve insanlarını masalımsı bir atmosferde anlattı. İlk romanı **"Sevgili Arsız Ölüm"** ile kendi yaşantılarından hareketle ailesinin macerasını, çocukluk izlenimlerini bir yığın halinde aktarırken toplumda kök salmış inançların boşluğunu da anlamsızlığını da hissettirmiştir.
- **Roman:** *Sevgili Arsız Ölüm, Berci Kristin Çöp Masalları'nı, Buzdan Kılıçlar, Aşk İşaretleri, Ormanda Ölüm Yokmuş, Unutma Bahçesi*